

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Slovinci, pozor!

V nedeljo 3. oktobra v Škofiče poslušat naših sto pevcev in 50 tamburašev iz krajev med Dravo in Vrbskim jezerom! Prireditev obeta postati izreden kulturni užitek!

V slučaju deževnega popoldneva se prireditev odgodi na vigred. Osrednji prosv. odbor.

Nemški narodni socializem.

Oči sveta so v teh dneh uprte v Nemčijo, kjer sta se sestala voditelja evropskega fašizma Mussolini in Hitler. Prihod italijanskega dučaja je dal nemškimi listom povod, da so svoj narodno-socialistični prapor dvignili še višje in v svojih člankih povzdigovali narodni socializem kot rešitelja Evrope pred boljševizmom. Tudi ostali svet je zrl s pozornostjo v Berlin in sledil točkam Mussolinijevega pohoda v nemško prestolnico. Dobro je razumel svarilo z velikih manevrov nemške vojske, ki so zadobili po prisotnosti voditeljev obeh fašističnih držav naravnost simboličen pomen.

Kaj je danes narodni socializem? Leta 1920 je bil glasom programa narodno-socialistične stranke predvsem delavsko gibanje z močnim povdarem družabnega vprašanja. Velika strankina zborovanja so tedaj otvarjali z božjo službo. Še leta 1933 so se velike državne proslave zaključile s cerkvenimi svečanostmi. Prvi narodno-socialistični minister je izdal celo ukrep, ki otežkočuje oziroma je otežkočeval izstope iz cerkve. Tako je hotel biti tedanji hitlerizem socialen, krščanski in nemški in nič čuda, da je ob tej vsestranosti drvelo pod njegov prapor vse ljudstvo, naveličano strankarskih bojev. In danes?

Danes nemški narodni socializem davno ni več to, kar je bil pred petimi leti, ko je vrgel v nemški svet parolo boja proti parlamentarizmu, mirovni pogodbi, komunistom in židom. Če se je tedaj izoževal zgolj na politično področje, si danes lasti pravico odločevanja tudi v kulturi, znanosti in umetnosti in predvsem v veri. Pridrži si, da ima samo on pravico, da zajame celega nemškega človeka in ga oblikuje po svojih pravilih. Narodni socializem hoče biti danes evangelij, regulacija. Zato, prav zato se je razvil v strastnega sovražnika vere, ki je bila pred njim. Narodni socializem pridiguje svojega boga, proglašja nacionalno zavest kot najvišji „verski nauk“, postavlja svoj nauk ljubezni in pravice, obljublja končno novo bodočnost: tretje nemško cesarstvo kot nebesa na zemlji.

Narodni socialisti imajo svojega nezmotljivega papeža, ki je napovedal, da bodo „nove življenske oblike veljavne za vse bodoče tisočletje“. Ima svoje apostole in svetnike, svoje rede in obrede, svoje praznike, procesije, svoja svetišča in svoje svete črke. Hitler posebno rad govori o previdnosti in Bogu, njegovi ljudje ne štedijo s pridevom svetosti za narod, stranko in svoja naziranja. Tako hoče biti narodni socializem zavestno ali nezavestno nova nemška vera s svojim posebnim naukom in svojimi posebnimi zapovedmi. V tem leži vsa izredna opasnost nemškega narodnega socializma.

„Boj proti boljševizmu“ je parola nove Nemčije v besedi, „boj proti krščanstvu“ je parola v dejanju. Heinejeva beseda o nebesih na zemlji je njegov cilj. Ne pozna nadzemskega sveta, naravne vrednote povečuje kot nadnaravne, čas, v katerem živi, mu je večnost. Navadno velika je sorodnost nemškega narodnega socializma z boljševizmom. Tudi slednji se bori po programu samo

proti kapitalizmu, v resnici pa proti krščanstvu. „Mi sovražimo krščanstvo in kristjane, ker označajo usmiljenje in ljubezen do bližnjega, kar je proti našim načelom,“ tako se je izjavil Lunačarski, „krščanski Bog je prvi sovražnik komunističnega družabnega reda“, tako je proglašil Ljening. Iz brezbožniških organizacij pa pripovedujejo, da imajo svoje obrede in daritve, svoje molitve in pesmi, kot ima ves komunizem svojega boga, socialni kolektiv. Tako boljševizem že davno ni več kako politično ali družabno gibanje, marveč je — kot je v Nemčiji narodni socializem — nadomestilo za vero in hoče zajeti celega človeka.

Boljševizem in narodni socializem sta si sorodna, četudi si stojita nasproti kot smrtna sovražnika. Kdor zasleduje, sledi, pravi neka rečenica. Tako dolgo se je narodni socializem boril proti boljševizmu, da je prevzel njegova načela in njegov način boja. To nazorno dokazuje rastoči kul-

turni boj v Nemčiji, ki se v bistvu nič ne razlikuje od protiverskega boja boljševizma. To bo usodna zmota nove Nemčije, da bo svoj protikomunistični boj končala tako, da bo sama postala komunistična. Dva ekstrema, dvoje nasprotnih si naziranj se bosta in sta se že razkrila, da je za njima eno in isto ozadje, ena in ista gonilna sila: materializem, oče vsega radikalizma in vseh revolucij pa tudi vsega nereda in nasilja na svetu.

Na dnu vsega življenja je ali krščanska ljubezen ali brutalna sila. Navidez samo ljubezen ponižuje, podrejuje in obvezuje, v resnici pa osvoboduje, nadrejuje in osamosvobuje. Navidez samo je ljubezen vedno spet premagana, v resnici pa slavi venomer svojo zmago. Navidez samo brutalna sila človeka dviga nad druge in mu daje moč nad drugimi, v resnici pa ga usužnji kot hlapca ljudem in strastem. To uči razvoj boljševizma in narodnega socializma.

„Bodočnost Evrope je naša!“

Nemčija stoji pod vtisom zmagoslavnega pohoda italijanskega dučaja v Berlin, prestolico Adolfa Hitlerja, sedanjega Führerja in kancler-ja. V Monakovem že je Mussolinija sprejela ogromna množica z Hitlerjem na čelu z velikimi častmi in izrednim navdušenjem, ki se je še stopnjevalo ob prihodu obeh voditeljev evropskega fašizma v Berlin.

Grede v Berlin sta se duče in Führer mudila v ozemlju, kjer se vršijo veliki manevri nemške vojske. V Berlinu so Mussoliniju odkazali kot bivališče kanclersko palačo. Šole so bile zaprte, vsi obrati ustavljeni, vsemu nemškemu narodu je bilo odrejeno praznovanje narodnega praznika. Slavje je našlo svoj višek na olimpijskem štadijonu, kjer je hitlerizem predočil italijanskim gostom vso svojo silo in disciplino. Zaključila je slavje velika vojaška parada.

Četudi ostajajo o razgovorih obeh državnikov samo ugibanja, kaže ves potek slavnostnih dni, da mora odslej Evropa računati s sklenjeno fašistično fronto, ki hoče — da sledimo Mussolinijevim besedam v Monakovem — ustvarjati obraz nove Evrope. To se pravi, da se bo odslej fronta takozvanih demokratičnih držav in Rusije še tesneje sklenila, da ohrani evropsko ravnotežje. Toda kaj, če bi se ravnotežje nekoč kljub taboroma ne zamoglo več držati ali če bi napetost med njima dosegla svoj vrhunec?!

Jugoslavija in države rimskega sporazuma. Trdi se, da hoče Italija Jugoslavijo potom ugodnih gospodarskih pogojev povabiti k rimskemu sporazumu. Pozvala je Madžarsko in Avstrijo, naj pristane v prilog Jugoslaviji na spremembo gospodarskega dogovora in s tem pripravita Jugoslaviji pot za pristop. Ker je Jugoslavija uredila vsa svoja sporna vprašanja z Madžarsko, bi tako italijansko povabilo ne bilo tako nemogoče. Vprašanje je le, če bi Jugoslavija bila pripravljena, da žrtvuje svoje dosedanje prijateljstvo z državama Male antante na ljubo prijateljstvu z Italijo.

Kako se je čehoslovaški narod poslovil od svojega velikega sinu. Nad dva milijona ljudi je bilo zbranih v Pragi, ko je krenil skozi mesto pogrebni sprevod s pokojnim Masarykom. Na čelu sprevoda je jahal glavni nadzornik češkoslovaške vojske, za njim so nosili zastave in prapore vseh pol-

kov, sledila so odposlanstva legionarjev in nato pešpolk, ki nosi pokojnikovo ime. Krsta je počivala na topovski lafeti, za njo so korakali Masarykovi sorodniki, prezident Beneš, odposlanstva tujih držav, čehoslovaška vlada, končno pa številna zastopstva čehoslovaške vojske. Sredi mesta so krsto položili na mrtvaški oder, nakar so pred njim defilirale vojaške enote, nad njim pa je krožilo 160 letal. Iz Prage so krsto prepeljali v Lane, kjer si je izprosil rajni Masaryk svoj zadnji počitek.

Sporazum med Malo zvezo in Madžari. Pripisati je vplivu Italije, da potekajo pogajanja med Malo zvezo in Madžari uspešno. Sporazum je dosežen v tem smislu, da bo Mala zveza priznala Madžarski vojaško enakopravnost proti izjavi Madžarov, da oboroževanje ni naperjeno proti njej, in da bo Mala zveza obljubila zaščito madžarskih narodnih manjšin. Očividno je Italiji mnogo na tem, da pridobi naklonjenost evropskega vzhoda.

V Parizu so ugrabili carskega generala. General Miller, predsednik bojne organizacije ruskih emigrantov, ki je bival v Parizu, je izginil. Imel je sestanek s člani nemškega poslaništva. Za njim je izginil tudi njegov prijatelj general Skobilin. Bržkone so generala ugrabili sovjetski agenti in ju ukrcali na sovjetski parnik, ki je še isti večer odplul iz pristanišča. Ugrabitev je izzvala veliko pozornost.

Italijo so pomirili. Nadzorstvo pomorskega prometa na Sredozemskem morju, ki ga je nyonska konferenca poverila Franciji in Angliji, je Italijane hudo razburilo. Ko sta ji veselili dostavili drugo vabilo na konferenco v Pariz, je z veseljem dala svoj pristanek. S tem je sredozemski spor očividno poravnal, poleg francoskih in angleških ladij bodo stražile morje odslej tudi italijanske. Sporazum je izzval splošno odobrenje.

Pred zaključkom španske vojne. Uspehi prodiranja nacionalnih čet na severu izostajajo, kar gre očividno na račun dežja in snežnih zametov. Jak je tudi odpor rdečih, v katerih vrsti se borijo tudi ženske. V mednarodni politiki pa zna biti špansko vprašanje likvidirano. Baje je Italija obljubila, da ne bo v Španijo več pošiljala prostovoljcev, da ukine nadzorstvo nad balearskimi otoki, ki so španska last, in da v doglednem času odpokliče v Španiji se nahajajoče prostovoljce. Splošno se sodi, da bo do začetka zime vprašanje Španije urejeno. V kakem smislu, o tem ni dvoma.

Brezobzirnost japonskih napadov. Mesto Nanking, sedež kitajske vlade, je v vednem strahu

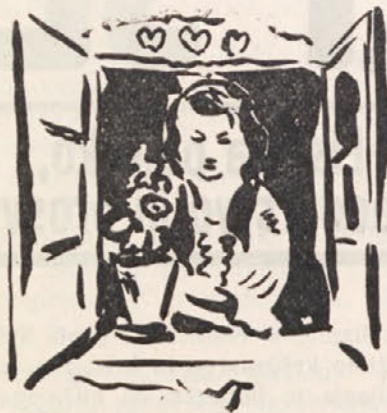
pred japonskimi letali. Nenadno se jih pojavi po par sto visoko v zraku, nedosegljivi letalskim topovom, ter bombardirajo javna poslopja. Da je poleg stvarne škode tudi dovolj človeških žrtev, je jasno. Japonci hočejo s tem streti kitajski odpor in kitajsko vlado prisiliti, da se jim ukloni. Ob vsem tem pa do danes vojne še niso uradno napovedali.

Kitajci se srdito branijo. Na severni fronti se jim je posrečilo odbiti japonski napad in prodirajo sedaj v smeri proti provinci Čapej. V okolici mesta Šangaja se spopadi nadaljujejo in niso Japonci dosegli nobenega znatnega uspeha. Veliko škodo prizadevajo japonska letala, ki napadajo javna poslopja, kolodvori in pristanišča. Pri enem samem bombnem napadu na mesto Hankav je bilo usmrčenih 650 oseb, nadaljnih 600 je težko ranjenih. V Nankingu so poškodovale japonske bombe tudi dve bolnici. Ponekod uporabljajo Japonci po kitajskih poročilih tudi strupene pline. Dosedanji uspeh Japoncev je ta, da imajo proti sebi enotno, od sovraštva proti Japonci prežeto fronto vseh Kitajcev. In če tudi bi Japonci zmagali sedaj, bi se zmage dolgo ne veselili.

Strahote moderne vojne. Poleg napadov iz zraka, strupenih plinov bodo po mnenju nemškega lista „Deutsche Wehr“ v bodoči vojni igrali veliko vlogo bacili. Najučinkovitejši so kužni bacili, ker je kuga ena izmed najstrašnejših nalezljivih bolezni. „Bacili so odporni proti vlagi in mrazu in vplivajo porazno v vseh okoliščinah,“ tako ugotavlja nemški list. — Torej lepi izgledi!

Politični drobiž. Skupno križari na Sredozemskem morju 150 francoskih in angleških ladij in 100 letal, ki nadzirajo pomorski promet. — V zadregi so prebivalci male republike Andore sredi Pirenejev med Francijo in Španijo. Državica je težko dostopna in prekine v zimah stik z inozemstvom. Živež je kupovala Andora doslej v Španiji, sedaj pa je nakup vsled državljanske vojne nemogoč. — V Gdanskem so Nemci spet začeli preganjati Poljake. Njihova policija je prišla šest poljskih pismoš in jim odvzela poljske liste. — Japonski slikar Matsu Muto je slikal obraž japonskega cesarja s svojo lastno krvjo. Delo so nagradili kot posebno junaštvo, slikar pa se nahaja v bolnici. — Vsled deževja so nastale velike poplave, tako v Sloveniji in drugod. Francoska reka Rhona je prestopila bregove in poplavila nižino v obsegu 100 km. Škoda znaša nad 10 milijonov frankov. — Zadeva ugrabitve ruskega generala Millerja v Parizu je še nepojasnjena in je izginuli general Skoblin na sumu, da je bil v službi sovjetov. — Šef francoskega generalnega štaba Gamelin je obiskal Ljubljano. General je prisostvoval manevrom jugoslovanske vojske. — V Ameriki in Angliji narašča ogorčenje nad brezobzirnim po-

stopanjem japonskih čet na Kitajskem. V Londonu je protestiralo pred japonskim poslaništvom več sto oseb. Ameriški listi pozivljajo, naj se japonski narod ne šteje več med civilizirane. — Drž. tajnik in dunajski policijski prezident dr. M. Skubl je praznoval svojo šestdesetletnico.

V deželi se čisti.

V koncertu avstrijskih dežel igra Koroška svojo posebno vlogo. Pri nas so doma radikalizmi. Pred davnimi desetletji sta slovela po monarhiji koroški liberalizem in koroško vsenemštvo. Razredni Landbund je imel v deželi močno torišče, ob njem se je razbohotela socialdemokracija. Ne slučajno so dunajski socialisti baš na koroške pristaje v veliki meri računili. Danes uživa Koroška v državi sloves najbolj nacionalne dežele in spet nikakor slučajno čujemo istočasno o uspehih podtalnega rovarjenja komunistov baš na koroških tleh.

Minuli teden je za deželo in njeno javno življenje preokret izredne važnosti. Do prvega očitnega trenja obeh taborov — avstrijskega in nemško-nacionalnega — je moralo naravno priti v najvažnejši gospodarski instituciji dežele, v kmetijski zbornici. „Prvo smer, ki je hotela baje videti v zbornici izključno samo gospodarsko ustanovo, ki naj zastopa gospodarske interese brez ozira na tako ali tako mišljenje kmetov, je vodil prezident Gruber in bivši minister Schumy. Drugo pa je vodil namestnik načelnika Bauernbunda posestnik Karl Irsa, ki je izjavil, da je treba kmetijsko zbornico ocenjevati tudi s stališča avstrijske misli, kako sodeluje na zgraditvi nove Avstrije in kako deluje na avstrijskem življenju.“ Tako „Kärntner Tagblatt“ o seji dež. kmetijske zbornice z dne 10. septembra. — V sredo 22. t. m. je zasedal dež. kmečki svet, na katerega seji je prišlo do končnega obračuna. Posl. Karl Irsa je predložil zastopnikom kmetijstva štiri predloge, katerih prvi pomeni **nezaupnico dose-danji politični liniji kmetijske zbornice**, drugi iz-

raža **nezaupnico dež. svetniku Ferlitschu**, tretji tirja **ново sestavo kmetijske zbornice** in četrti **preosnove v kmetijskem združništvu**. Večina navzočih zastopnikov je predloge sprejela. Prva borba je zaključena.

O seji, njenem poteku in njenih sklepih piše „Kärntner Tagblatt“ zaključno sledeče: „**Sklepe kmečkega sveta z dne 22. sept. nikakor ni podcenjevati. Nedvomno bodo velike važnosti.** Zastopniki kmetijstva, ki se je prvo organiziralo v svoji stanovski organizaciji in je prvo volilo v svobodni volitvi, hočejo in želijo tudi na Koroškem jasno avstrijsko smer. Kmetijstvo je v deželi nedvomno velike važnosti in nikdo ne bo mogel in smel kmečke volje prezreti. Niresnica, da bi bila Koroška nacistična dežela. Bolj od preteklosti bo to dokazala bodočnost. Niti misliti ni, da je s tem začetkom resno stremenje za napredkom tudi že končano. Nasprotno! Kdor hoče jasno in odločno, pride naprej. Ovire je treba premagati. 22. september je govoril zelo jasno in odločno. Dobro bo, da se njegov nauk ne prezre, marveč upošteva in se iz njega uči.“

Mi Slovenci ne bi bili dobri Avstrijci in Korošci, če se tega razvoja ne bi veselili. Saj smo ravno mi čutili, kako je v zadnjem času postajala naravnost moda ne govoriti o Avstriji in njeni smeri in predvsem pod narodno-politično firmo slediti posebnim državno-političnim smerem. Naravnost ganljivo je bilo gledati, kako so nepoklicani gromadili gradivo, da dokažejo našo neloyalnost — v tej zvezi omenjamo samo članek o Koroški iz peresa Miltschinskega v letnem poročilu Südmarke — in s tem opravičijo svoje nacionalno delo. Naše lojalno zadržanje jih je bodlo v oči, s sredstvi iz vseh vetrov so nam hoteli dokazati protidržavnost, ono protidržavnost, ki so jo hoteli in mislili sami. Kako nezavidljiv je tak položaj za manjšino, koliko je v njem odvratnosti in podlosti, zamore razsoditi le tisti, ki se je sam nekoč nahajal v sličnem položaju. Tod je vzrok našega odkritega veselja nad novim razvojem, ki ga dosledno podpiramo tudi v bodoče. km.

DOMAČE NOVICE

Zgodovina škocijanskega cilindra.

Zakaj bi gledali življenje samo z njegove resne strani? Ko je vendar tudi tolikanj muhasto in vedro. Tole zgodbo poslušajte:

Pred davnimi leti je bila v podjurskem Škocijanu tombola. Med dobitki je bil tudi črn, dobro ohranjen cilindar, ki je nedvomno nekoč krasil kako znamenito aristokratsko glavo. Po muhastem naključju je cilindar zadel vzravnan škocijanski oča, ki se prav nič ni zmenil za smeh razposajene mladine, marveč je cilindar lepo shranil, češ: črez

PODLISTEK

Juš Kozak:

Beli mecesen.

(18. nadaljevanje.)

Pred njimi sta se iz teme pokazala Martin in Revež. Jeračeva je sedela na lesi pri stanu in je bila slabe volje. Ves čas je molčala. Ko je zagledala Reveža, mu je zaklicala: „K meni sedi, ti coprnik! Kaj pa iščeš pri nas? Zlato in srebro, kajne?“ Hripavo se je smejala. „Kadar ga odkriješ, povej meni. Bosa bom lezla za teboj po vseh studencih. Eeno prgišče bi ga rada. Eno prgišče.“

„Z zlatom ne bo nič,“ je dejal Revež resno. „Ga ni v teh vodah. Premog bom kopal.“

Jeračeva se je zopet odurno zasmejala: „Srečo bi moral kopati. Dosti manj bi je bilo treba. Kaj praviš, Revež, če bi ti našel tisto jamo, v kateri je sreča. Kaj bi se zgodilo z nami?“

„Umrli bi od nesreče,“ je dejal zamišljeno Revež. „Kakšne čudne misli imaš, Jeračeva?“

Ona pa se je režala kar naprej... „To bi svet nekaj doživel. Po vseh štirih bi se plazili, bos, Smrekar. To bi kopala! Drugi dan bi preklinjala, ker bi se ne mogla več tožiti. Nas bi z nogami suvali od jame, od same togote, da bi je za piškav oreh ne zajeli...“ Z zlovilnim pogledom se je ozrla na Martina in Lizo, ki sta molčala skupaj. „Ta dva bosta tudi kmalu morala ponjo.“

Pastirice so se zasmejale. Martin se je sklonil k Lizi: „Ne bodi žalostna, kaj ti je nocej?“ je šepetal.

„Martin,“ je dahnila, „zaigraj!“

Vzel je harmoniko in poizkusil. Giedal je tja proti goram in žalostno je pela harmonika. Liza se je v temi naslonila nanj.

„Takah ne boš godel,“ so se jezila dekleta. „Daj sem škant!“

Kmalu je veselo zahreščalo. Martin in Liza sta neopaženo izginila za stani.

Dekle se je naslonilo nanj in mu zrlo v oči: „Martin, ti ne pojdeš na Trato?“

„Ne!“

Grizla je rob na rokavu. „Tudi zaradi mene ne?“

„Liza, ne bodi čudna, mar vendar veš, da nisem za Trato.“

„Zaradi mene?“ je uporno ponavljalo dekleta.

„Ne!“ je odločno zavrnil Martin.

„Križ božji, ti boš kriv!“ Krčevito mu je jokala v naročju.

Iztrgala se mu je ter se vrnila nazaj med dekleta. Ubrala se je v veselo pesem. Le včasih se je zdelo, da se eni izmed njih jok trga iz srca.

Martin je povešal glavo, ko sta se vračala z Revežem proti Mali. „Liza ostane moja, ne, ona ne vzame Grzine,“ je premišljal. „Ampak kaj bi ona z menoj? Z gruntà je, ni rojena zame.“

Za njima so se zaslišali koraki. Ozrla sta se. Jeračeva je zaklicala: „Kam se vama mudi?“ Postala sta.

„Ti, Martin, pojdi naprej, da ne bo Liza huda!“ je govorila čudno žalostno. „Revež, tebe bi nekaj vprašala. Martin, le pojdi!“ Vlekla je Reveža nazaj, da Martin ni slišal, kaj mu je šepetala v temi.

„Ti, Revež, poznaš vse trave in rože. Povej mi za tiste, da bo Martin enkrat moj! Samo enkrat! Si slišal?“

„Jaz ne poznam nobenih takih rož!“

„Kaj boš lagal! Katarino si znal obnoret, da jo je lahko Balant spravil od hiše.“

Revež se je smejal. „Prismoda si, Jeračeva. S Katarino nisem imel nobenega posla.“

„Ti že veš, pa nočeš povedati. Po kaj si pa prišel gori? Kaj iščeš?“

„To pot nič, samo pogledat sem prišel, kako se živi tu gori. To se pravi, da se ti ne zlažem, kamenje sem prebrskal tam spodaj.“

„Če bi ti verjela. — Ah, kako sem sita tega življenja.“ Okrenila se je nazaj in iz teme pozdravljala: „Martinek, bog ti daj srečo!“

„Kaj pa je hotela?“ je vpraševal Martin.

„Eh, reva je!“ je odrezal Martin.

„Seveda je. Tisti kmet, pri katerem služi zastonj, da ji redi otroka, jo bije kot zlodeja. Izgubljeno revše.“

„Slišal sem, tu gori rastejo čudne rože, Martin, katere skuhaš, pa ti dajo pijačo, da vse pozabiš. To bi bilo nekaj za ljudi.“

Ko sta legla na slamo v toplem stanu, je Revež še vedno razmišljal: „Vraga, čisto sem pozabil, kako se pravi tistim rožam.“

(Dalje sledi.)

sedem let vse prav pride. Danes dobri oča ve, da jo je tedaj modro pogruntal. Večkrat je mladi drobiž njegove hiše s spoštovanjem zrl dostojanstveno pokrivalo, navihanega Pepeja pa je mati parkrat zalotila pred zrcalom, ko se je ves blažen ogledoval s cilindrom na glavi. — Takole pred dobrim tednom sedi dobrohotni in dobrodušni škocijanski gospod župnik na gostilniškem vrtu, srka črno kavo in bere časopise. Na stolu poleg njega sta počivala njegov črni klobuk in še v papir zavita klobasa. Gospod so imeli pred seboj najbrže daljšo pot, vsaj sklepati bi se to dalo iz klobase. Zatopljenega v časopis nenadno dvigne natakara, češ da je ravnokar privozil na župnijsko dvorišče eleganten avto, katerega gospoda želi govoriti g. župnika. Seve se g. župnik nemudoma odzove pozivu in odhiti k došlim gostom. V naglici pozabi na stolu svoje pokrivalo in klobaso. — Sosedov Hektor je bil že parkrat zavohal po zraku, ki mu je prinašal dobrodišeče duhove. Vzbuđijo se mu stare skomine, pa jo mahne izza grma proti prazni mizi, ogleduje pazno naokoli in — hops — z njim je rajžala klobasa, po nesreči pa še župnikov črni klobuk. Zadovoljno s seboj brundajoč je v gošči obiral mastni del, vmes zvedavo premetaval črno stvar in jo končno odrinil od sebe. Zadrega vrnivšega gospoda župnika mrcniti ni na misel ni prišla. — Drugi dan kliče gospoda župnika nujno vabilo k seji v Celovec. Kakor vedno, je naletelo na gospodovo dobro voljo in v jutro navsezgodaj je župnikov Tomej že okomatal vrance in čakal s kolesljem, da gospoda odri- ne na kolodvor. „Ježeš, če pa je Vaš klobuk?“, se je naenkrat zasliši kuharičin glas, v hiši dirindaj zaradi klobuka, kar pade gospodu župniku v glavo srečna misel na črni sosodov cilindar. Par minut navrh je že sedel na častitljivi gospodovi glavi, za številko sicer premajhen, a vseeno ponosen on na svojega nosilca in gospod pod njim pa nič manj ponosen na svojo streho. — Čudno, kaj stori cilindar. Spoštljivo so se Podjunčani tistega dne umikali škocijanskemu gospodu, klobuki so iz strahu pred tekmečem kar padali z glav, še celovski orožnik je strumno salutiral cilindru in možu pod njim. In menda še ni bilo tako svečane seje, kakor je bila ta ob prisostnosti znamenitega škocijanskega cilindra in njegovega srečnega lastnika, ki se sedaj — Bog daj — nedvomno dolgo, dolgo ne bosta ločila drug od drugega. Naj živita dobrodušni škocijanski gospod in njegovo, zgodovine polno pokrivalo, naj se krasita medsebojno in prinašata še nam polno, polno dobre volje! hrk.

Šestdesetletnica duhovnega svetnika p. Valerijana. V izredno velikem številu so se zbrali duhovniki na jesenskem kvaternem sestanku. Milostivi gospod kanonik dr. Blüml je otvoril sestanek mesto zakasnelega gospoda predsednika in pri tej priliki izrazil najtoplejše želje in voščila navzočemu duhovnemu svetniku p. Valerijanu, ki obhaja na dan sv. Hieronima v žilavi svežosti jubilej šestdesetletnice svojega rojstva. Po končanem sestanku so pri skupnem obedu navzoči gospodje iz skoraj vseh naših dekanij dali v mogočnem „Zadoni nam“ duška hvaležnosti in spoštovanja priljubljenemu gospodu jubilarantu, ki že petindvajseto leto deluje med Koroškimi Slovenci kot neutrudljiv slovenski spovednik v kapucinskem samostanu in predvsem v težavnih zavodih, ki so izročeni očetom kapucinom v dušnopastirsko oskrbo, namreč v deželni bolnici in jetnišnici. Gospod jubilarant je sam muhasto pripovedoval, kako je prišel leto pred vojno v Celovec kot „Galgenpater“. Poleg tega rednega poklicnega dela je naš slavljeneč tudi generalni vizitator Tretjega reda za slovenski del škofije. Tudi to odlikovanje mu je veliko breme, ki ga kliče prav pogosto k posameznim tretjeredniškim družinam. Toda vedra dolenjska narava našega staroste se ne da ugnati po teh naporih. Kadar potrebuje kateri izmed varuhov naših Marijinih svetišč ob velikih cerkvenih shodih izkušenejšega spovednika, se obrne z zaupanjem na našega gospoda svetnika, ki ustreže, če je le mogoče. V adventu in postu, Božiču in Veliki noči ga napadajo še gospodje, ki imajo oskrbovati dve župniji. Tudi tem ustreže. Zato pa je bilo veselje ob proslavi šestdesetletnika tako splošno. Tudi gospodje, ki se iz raznih vzrokov niso mogli udeležiti sestanka, so bili pri-

jetno iznenadeni, ko so slišali, da smo počastili našega slavljence in se mu zahvalili za vso njegovo pomoč in naklonjenost. Vsi pa hočemo prositi Vsemogočnega, da nam ohrani našega slavljence še prav mnogo let zdravega in veselega, v čast božjo in v rešitev njemu izročeni duš.

Stariši, pošljite dekleta v naši gospodinjski šoli! Dobra gospodinjska izobrazba je najboljša dota. Veliko premoženje gre skozi roke gospodinje in matere in le, če ga zna upravljati in urejevati pametno in razsodno, ga ohrani in poveča. Še neprimerno večje važnosti pa je za ženo in mater, da je dobra vzgojiteljica svojih otrok. Za to pa ji je treba temeljite srčne izobrazbe. Naši gospodinjski šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu in v Št. Jakobu v Rožu nudita dekletom srčno in strokovno izobrazbo. Šestmesečni tečaj se prične z 2. novembrom. Pouk obsega življenjslovje, gospodinjstvo v teoriji in praksi, šivanje, ročna dela in še druge za gospodinjo in mater važne stroke. Stariši prijavijo dekleta vodstvu šolskih sester vsaj do srede oktobra. Mesečni prispevek po dogovoru.

Dež, dež, dež... to je bila muzika minulih dni. Kmetje so že zmajevali z glavo in žalostno zrl na pridelek, preostal na polju. Iz premnogih krajev prihajajo poročila o poplavih, tako je prestopila svoje bregove Zila. Drava je narastla, kot že davno ne, mnogi potoki so razširili svoje struge. Ubogi so kmetje v gorah, koder še niso poželi žita, posledice deževja je čutiti pri sadju in ajdi. Škoda v deželi gre v težke tisočake. Sedaj napovedujejo vremenoslovci, ki dajejo vzrok deževja madežem na soncu in še Golfovi reki v Atlantskem oceanu, lepo jesen. Tokrat jih bo, kot izgleda zadnji teden, vremenski bog končno ubogal in nam privoščil prepotrebne sonca, da se zamoremo temeljito pripraviti na zimo. Slednja bo po mnogih napovedih letos milejša — seve, če ne bo svoje preroke spet ukanila.

Kohldorf, Winklern, Voglach—Vogle. Menda je naš kraj najzanimivejši v deželi. Drava nam je odstopila vogliček, ki ga na severu obdaja gričevje, v katerega usedlini se nahaja medgorska republika. Imenoslovci so se že mnogo bavili z imenom naše lične vasice, ki nosi lepo slovensko ime „Vogle“. Nemci imajo za nas kar tri prestave slovenskega imena, ker si niso sigurni, ali prihajajo Vogle od oglja ali oglja ali kota. Vasica šteje dvanajst hiš, ki nosijo krasna imena: Polanc, Ležanc, Venc, Male, Ulbin, Puhu, Križnik, Rutar, Novin, Mejak, Strade. Lani sta si postavila lični hišici še Rutarjev Filip in Ležanceva Mojci. Kadar nam je prav dolgčas, pomahamo v pozdrav našim čezdravskim sosedom v Lečnah, ki pa se nam zdijo nekam zaspani. V cerkev in na občino hodimo v Medgorje, pošta je v Grabštanju. V zimo pa, ko gre naša „Dravca v sriež“, smo najraje sami. Zato vam čez zimo tudi ne bomo ničesar poročali in se oglasili šele proti vigredi z našimi posebnostmi.

Mati z otrokom šla pod vlak. (Klagenfurt—Celovec.) Minuli teden se je v Št. Rupertu zgodila strašna žaloigra. Ko je v torek zvečer privozil vlak do križišča ceste v Št. Rupertu, se nenadno vrže na tračnice pred lokomotivo mlada žena z malim otrokom. Lokomotiva raztrga ženo na kosce, pritisne otroka h tlom in ga poškoduje po vsem telesu. Na mesto nesreče je takoj dospela policija in za njo sodnijska komisija. Slednja je ugotovila, da gre za 30letno Doro Napetschnig, šiviljo, in njenega 4letnega otroka. Do strašnega sklepa so jo pripravile razryane družinske prilike. Otroka bodo zdravniki najbrže rešili, a ostane vse življenje pohabljenec.

Mieger—Medgorje. Nekam lažji se nam po zadnjem dopisu obrača svinčnik v roki, zato vam podajamo spet par novic. Čebelnih tatov mi doslej še nismo poznali. Sredi letošnjega avgusta pa so pd. Lipšu odnesli kar tri panje. — Vznemirja nas stalno deževje. Drava je visoka, da je ne upa več noben brodnik preveslati. Čisto smo odtrgani od sveta na jugu. A nič boljše ni proti severu. Pri Grabštanju je Krka poplavela levo od mostu nižino v obsegu več sto metrov, da je nemogoče priti peš iz Medgorij v Grabštanj. Južno od Grabštanja je odnesla celo del mostu, da je postal sedaj neuporabljiv. Če gledamo vrhu vsega še, kako požira njena voda kos za kosom zemlje, se čudimo, da se Grabštanjčani še niso opogumili k re-

gulaciji Krkine struge. — V zadnjem poročilu iz našega kraja so pomotoma javili, da je imela ranjka Drobivnikova mati štiri sinove in dve hčeri. Poročilo v toliko popravljamo, da živi pet sinov rajne matere. Vsi imajo že svoje družine.

Gottestal-Föderlach—Skočidol-Podravlje. (Razno.) Po treh tednih je bilo v soboto dne 25. kimovca zopet enkrat lepo vreme. Za jesenska dela bi ga zdaj že vsi zelo želeli. — Nekaj fantov dela tudi od nas tu pri preuredbi melske ceste na Veliki Klek, do kamor so nekaj, kakor pričajo še danes ondotna krajevna in hišna imena, bivali Slovenci. Da bi jim bilo dobro! — Precej mladine je tudi iz občine Vernberg letos odpotovalo s trebuhom za kruhom v Nemčijo, Nizozemsko in Anglijo. Da bi ostali vsi zdravi in pridni in postali srečni! — Lastovke so večinoma že zopet odpotovale na jug. Le zaostank je še nekaj tu. Pozdravite vse južnjake in naše črne brate in sestre v daljni Afriki. Spomladi pa nam prinesite novice, da jih je že zopet mnogo stopilo v službo svetega evangelija! — Dne novi hiši smo blagoslovili. — V stan svetega zakona sta stopila Vincencij Schwarz in Jožefina Rasem. V zakon pa stopijo ta teden Jožef Karl Franc Černošek in Jožefina Scherwitzl ter Lorenc Kavalirek in Rozalija Reitz. Dal Bog vsem srečo in blagoslov! — Umrli je v 76. letu svoje dobe vdova Franca Janda, doma iz Čkyna na Češkem. Sveti ji večna luč! — V gradu Vernberg so zopet vstopile v ondotno misijonišče štiri novinke. Pred kratkim so obhajali tam tudi dekliški dan za nemško dekliško zvezo. — Pri Tamniku v Novi vesi so vlomili pri belem dnevu, ko je bila družina na travniku. Odnesli so precej od rajnega očeta prištedenega, za popravo hiše namenjenega denarja. Za tatovi še doslej ni nobenega sledu. — Akacija, rastoča že nad 100 let tik ob mirodvoru, je sedaj v noči od minule sobote na nedeljo s pritiskom svojih rasti- čih korenin in svojega širečega se debla porušila 5 metrov pokopališnega obzidja v Skočidolu. Da bi tudi vsak od nas v bojih tega življenja imel tako nepremagljivo moč, kakor jo je tu pokazala naša častitljiva, stara, ob cerkvi stoječa akacija! Rasti, stoj, zlu kljubuj, težave zmaguj! Če te pa kaj zmaga, pa zopet vstani! Popravljajna dela so v teku. Pri nekem kamenitem križu tu je tudi mali bršljan pokazal tekem let toliko moči, da je njegova rast oddrobila del kamnatega križa. — Koncem šolskega leta je na tukajšnji šoli pred učiteljico gčno H. Lackner ter vsem drugim učnim osebjem položil s skozi odličnim uspehom izpit iz veronauka in vseh drugih predmetov eksternist sedemletni sinko jugoslovanskega konzularnega uradnika v Celovcu, imenom Bogdan Širok. Najznamenitejša na celem izpraševanju je bila njegova mirnost in nezbežnost. Bodi dečku velika bodočnost! — Pred kratkim je prišel pod kolesa svojega z sadjem obloženega voza tukajšnji posestnik Franc Ivančič pd. Jurič v Goričah. Kolo mu je zlomilo dve rebri. Nahaja se sedaj v beljaški bolnici. Bog daj, da kmalu zopet popolno ozdravi!

Subotica. Tukaj je umrl poštni kontrolor Josip Lampreht, doma iz zgornje-koroškega kraja Köttschach-Mauthen. Rodom Nемеc je že kot srednješolec prikazal izredne simpatije za Slovence in te svoje simpatije pred tovariši-Marijanišćniki nikdar ni skrival. Po glasovanju je odšel v Jugoslavijo in služboval kot poštni kontrolor v Subotici. Vzravnaneža moža so njegovi predstojniki in tovariši zelo spoštovali. Josipu Lamprehtu večni mir!

St. Filippen—Št. Lipš pri Ženeku. Jesen je, ko sadje dozoreva, in odpada z dreves. Isto jesensko dozorelost so nam naznanjali zvonovi, ko so odzvanjali Tumplnovem očetu pri Kariceljnu. Stari so bili že čez 82 let, a vendar je prišla smrt nepričakovano hitro. 23. t. m. smo jih ob veliki množici ljudstva spremili na kraj miru, kjer so preč. g. župnik Weis iz Žitare vesi namesto odsotnega domačega g. župnika Polaka ob asistenci preč. g. Zulechner-ja opravili pogrebno opravilo ter v jedrnatih besedah ocenili rajnega očeta kot moža-besede, korenjaka in značajneža: nikoli se niso sramovali ne cerkve, kateri so služili tudi kot dolgoleten cerkveni ključar, ne svojega rodu. Številne in raznolike so bile burje v njihovih letih, a nobena jih ni zlomila in strla. Ostali so mož korenina, katerega si lahko stavimo za vzor. Z ranj- kim smo pokopali zadnjega naših starešin, kate-

rega vzgledno življenje in ravnanje naj bi posnemali vsi. Da bi se dobri oče po trdem in truda-polnem življenju, v katerega so vendar znali vplesti tolikanj zdravega veselja, odpočili v večnem miru, to je naša prošnja in molitev.

Ostali drobiž. Pred celovškim sodnikom so se 23. t. m. zagovarjali hitlerjanci iz Sinče vasi in okolice. Obsojeni so na 1 do 4 mesece pogojno. — Državna policija je odkrila organizacijo hitlerjanskih deklet, 14 voditeljic so aretirali in bodo obsojene. — Blagovni promet med Avstrijo in Nemčijo se je v prvem polletju 1937 zvišal napram lani za 25 milj. šilingov. — Preteklo soboto je obiskala Koroško večja skupina rajhovskih industrijalcev. — Na Dunaju nameravajo ustanoviti akademijo za tisk in politiko. — Na Dunaju je bila pred sodnikom najtežja žena sveta, ki tehta celih 250 kg. — V Londonu pa je umrl Liliputanec Timitim, star 50 let, ki je tehtal 11 kg in bil 50 cm visok. Bil je najmanjši človek na svetu. — V Mariboru so podelili Slomškovo nagrado znanstveniku prel. dr. Kovačiču. — V Celovcu je umrl trgovec F. Sperdin, rodом iz Mežiške doline. — Most čez Donavo pri Dunaju je stal 31 milj. šilingov, zaposlenih je bilo okroglo 300 delavcev, ki so delali skupno 2 in pol milijona ur. — V nedeljo praznuje preč. g. župnik Franc Havliček štiridesetletnico župnikovanja v Čačah in Št. Pavlu.

NAŠA PROSVETA

Kje naj zgrabimo?

Začuden smo brali dvoje pisem, tikajočih se našega zadnjega članka v prosvetnem kotičku z naslovom „Umirajoča vas“. V njih nas vprašujejo, kako da njihovo (!) vas na ta način opisujemo, in nam zagotavljajo, da vendar ni tako hudo. Iz obeh pisem, došlih iz dveh povsem različnih krajev v dveh dolinah, moramo posneti, da pojav umirajoče vasi nikakor ni izjema in ni viden samo v okolici kakega mesta, marveč se je kuga materializma razširila tudi že globoko v podeželje. Mnogokod znamo samo še računati in smo zavervani povsem v tosvetno divjo borbo za denarjem in premoženjem. Zato bežita od nas mir in pravo veselje.

Kje naj zgrabimo, da bodo naše umirajoče vasi spet zaživele? Nekateri so mnenja, da je treba podeželju samo umske izobrazbe, znanja. Čim več bodo ljudje vedeli, tem bolj bodo srečni. Drugi spet se zavzemajo za gospodarska moderniziranja in vidijo v gospodarski pomoči in gospodarskem povzdigu ključ do nove sreče in miru. Prvim in drugim moramo odgovorjati, da so enostranski, četudi je tudi v njihovih mislih košček resnice. Res je, ljudstvu je treba znanja in izobrazbe v tisočerih vprašanih življenjskega boja. Res je, da zevajo strašne gospodarske rane na deželi in jim je nujno treba leka. A še bolj res je, da so sodobni ljudje zavzeti po vsakdanji borbi za kruh in se v tej borbi docela izčrpajo. Ne preostaja jim časa in volje, da bi videli življenje še z njegove lepe strani in ga živeli iz njegove globine. „Ne splača se živeti,“ to je tolikanj značilni izrek ljudstva, ubitega v boju za kruh. In kar je na tem izreku najstrašnejše, je, da je žalostna resnica, ker življenje za vsakdanji kruh nikdar ni in ne more biti celo življenje in zato nikogar ne radovolji.

Naj povemo učen: dajmo življenju višji smisel, globljo vsebino in imelo bo za nas večjo vrednost, lepše in srečnejše bo za nas. Pri tem ne moremo prezreti vere in njenih vrednot. Kdor ne veruje in vere ne živi, ne razume življenja, pravijo katoliški življenjeslovci. Rajni Masaryk je povedal bolj učeno, da je treba vse življenje motriti iz večnostnega vidika. Mi naj tolmačimo, da je treba v naše vasi spet tiste preproste in pristrčne vere, ki je nekoč ustvarjala čudeže na deželi in deželo izredno bogatila. Sama po sebi se bo potem vas celila in spet živela lepo občestveno življenje ob praznikih in nedeljah. Sama po sebi se bodo v duši vaščanov rahljala tla in pripravljala, da vsrkajo vase, kar je raztrošene lepote in resnice okoli njih. Umska izobrazba bo na solidni podlagi, gospodarstvo pa bo izgubilo svoj odvrtni špekulativni značaj. Tedaj šele bo

zaživela tudi narodna družina v vsej svoji krasoti in divnosti in objemala vse, prav vse, ki jih bo zajelo novo življenje.

Kovači prosvetnega življenja smo. Ne prevračajmo vrednot in njihovega reda, če nočemo, da bo naš trud zaman. Ne najvišja znanost in ne najmodernejša gospodarska pridobitev ne bosta rešili naših vasi, če ne bomo doumeli prve resnice, fundamenta vsega žitja in bitja na svetu. Bodimo železo, da nas kuje Cerkev in vera, in postali bomo jeklo, ki bo kovalo življenje! i.

Schiefling—Škofiče. Pevska in tamburaška prireditelj v nedeljo 3. oktobra se prične točno ob 3. uri pop. Pevci in tamburaši so naprošeni, da se zberejo k skupni vaji ob pol 1 uri popoldne.

GOSPODARSKI VESTNIK

Oče slovenskega zadružništva.

Kdor lista v kroniki našega zadružništva, bo naletel na ime Mihaela Vošnjaka, ki je tudi pri nas nastopal kot govornik in v svojih govorih bodril k zadružni samopomoči. Najstarejše naše posojilnice — tako posojilnica v Št. Jakobu v Rožu — so se ustanovile na njegovo pobudo. V letošnjem septembru je sto let rojstva Mihaela Vošnjaka. Naj se ga torej na kratko spomnimo v našem gospodarskem kotičku.

Vošnjak je bil rojen leta 1837 v Šoštanju. Starši so se bavili z usnjarijo. Po končani srednji šoli je obiskoval graško politehniko in se kot inženjer nato posvetil železniški službi. Leta 1878 stopi v pokoj, se naseli v Celju in začne svoje delovanje na gospodarsko-zadružnem polju.

Največje njegovo delo na zadružnem polju je ustanavljanje posojilnic po Schulze-Delitzschevem sistemu, ki ga je spremenil in preobrazil tako, kakor je pač odgovarjalo slovenskim gospodarskim potrebam v mestih in večjih krajih. Prva zadružna zveza na Slovenskem in tretja po redu v Avstriji je njegova Zveza slovenskih posojilnic v Celju, katero je ustanovil leta 1883. Z njo je bila omogočena denarna sporavnava, vzajemna poslovna pomoč, zadružna propaganda in tehnično-organizatorično delo.

Učil se je Vošnjak pri Čehih. Kakor so Čehi smatrali, da je edino gospodarska osamosvojitve rešitev pred nemško politično in gospodarsko premočjo, in so zaraditega organizirali narodni kapital in vneto gojili varčnost, tako je tudi Vošnjak postavil svoj program. Najprej je ustanovil močne denarne zavode v Celju, Mariboru in Ptujju in z njihovo pomočjo nato posojilnice na deželi. Po njegovi zaslugi je Celje postalo prvo organizatorično središče za slovensko zadružništvo.

Vošnjak je imel pri svojem delu pred očmi slabi gospodarski položaj Slovencev na eni in organizirani nemški kapital, ki je pri nas stal v službi ponemčevanja, na drugi strani. Njegova zasmisel gospodarske osamosvojitve je našla dobra, pripravljena tla. Pozneje je njegovo započeto delo razširil in poglobil dr. K r e k, ki je snoval ljudsko zadružništvo po Raiffeisnovem sistemu za socialno pomoč kmetom proti oderuhom na deželi. K r e k, čigar 20letnico smrti praznujemo 8. oktobra, je Vošnjakovo delo na prav srečen način izpopolnil in posplošil.

Ob spominu na oba zadružna pionirja, katerih delo je našlo odmev tudi med nami koroškimi Slovenci in so sadovi še danes očitni, naj bi med nami vnovič in podvojeno zaživela ideja gospodarske samopomoči, dandanes nič manj potrebne kakor pred dobrim petdesetletjem. Vošnjakovi in K r e kovi uspehi so dokaz, kako zelo ustreza zadružna misel slovenski duši, in za to velja: zadružno delo je slovensko delo in je krščansko delo!

Od 23. oktobra do 1. novembra je v Mariboru sadjarska razstava in sadni sejem. Razstava in sejem naj pokažeta napredek slovenskega sadjarstva. Videti bo vse vrste sadja, hkrati pa bo razstavljeno tudi vse ono, kar mora sadjarja poleg sadja zanimati.

Več mehkega sira! Čudno, da se mehki sir, ki je tako uporabljiv v domačem gospodinjstvu in pri malicah lahko nadomesti slanino ali meso, pri nas bolj ne udomači. Takole pripravljajo mehki sir na nemškem Štajerskem: Kislo posneto mleko rahlo segrejejo in iz njega dobijo skuto. Sirotko sproti odvezemajo, nakar se tvori sir, ki pa ne sme biti ne suh in ne drobljiv. Ponekod mu primešajo mleka ali smetane, celo sveža jajca pomešajo vanj. Kumne in soli se doda po potrebi. Ko se sir ohladi, se že lahko postavi na mizo in je prav okusen. Shranjevati ga je treba na mrzlem ali vsaj hladnem prostoru.

Najpotrebnejša rastlinska hrana je dušik (Stickstoff). V zraku ga je približno štiri petine. Neposredno iz zraka ga dobivajo rastline-metulntce, h katerim prištevamo fižol, grah, bob, lečo in deteljo. Le-te rastline pripravljajo na koreninah gomolčke, v katere sprejemajo iz zraka dušik in ga uporabljajo. Eden hektar naštetih rastlin sprejme do 200 kg dušika iz zraka. Druge rastline so navezane na dušik v zemlji. Če ga zemlji primanjkuje, ga moramo dodati z gnojili, če nočemo, da rastlinstvo strada najpotrebnejše hrane.

Nekaj o krljih. Rožani imenuje krlje ali krljiče razrezana in sušena jabolka. Pri tem se mnogi poslužujejo domače peči, v katerih tli oglje, katerega odstranijo in peč na znotraj mokro obrišejo. Sadije polagajo na pletenine iz vrbja, da ga pepel ne onesaži. Pletenine iz vrbja so prav priporočljive, ker olajšajo delo in dajo snažne krlje. Sušenje v peči pa ni zdaleka tako dobro, kakor sušenje v soncu. Na soncu sušen sad je boljši, slajši in okusnejši. Seve zahteva priprava dalje časa.

Celovski trg minulega tedna. Na živinski trg so prignali 2 vola, 13 krav, 216 prašičev. Cene: Krave 85—1.10 za kg žive teže, krave za klanje 45 do 60, prašiči 1—1.40 S. — Pšenica (100 kg) 40 do 41, rž 28—30, oves 25—27, ajda 25—27, kuruza 25—26, sladko seno 6—6.50, kislo 4.00—4.50, slama 3.50—5.00 S. — Grah (1 kg) 80—1.00, isto leča, fižol 40—60, krompir 12—16, zelje 20—30, sirovo maslo 2.80—4.00, prekajena slanina 3.20—5.20, sirova slanina 2.60—2.80, svinjska mast 2.80—3.00, jajca 14—15, kratka drva, mehka 3—4, trda 4—5 S za k. m.

ZANIMIVOSTI

Armade lačnih se valijo iz juga francoskega Marokka proti obrežju. Letina je docela odpovedala, zadnje zaloge so izčrpane, tako so prebivalci južnega Marokka prisiljeni, da si svoje življenje izsilijo na drug način. Tisoče izstradanih mož in žena in otrok prodira preko gorovja Atlasa proti obrežju. Nad 20.000 stradajočih je od slabosti poginilo. Izbruhnile so nalezljive bolezni, ki redčijo ostale vrste, pol milijona ljudi je zbolelo na nevarnem tifusu. Pariz je takoj odredil pomoč in po vsej državi zbirajo darove za ubožce, vlada pa je takoj odposlala v ogrožene kraje zdravniško komisijo, da pomore bolnikom.

Za tiskovni sklad so darovali v tretjem četrtletju 1937: Gozdni mož v Št. Jakobu 1.20, neimenovan 1.86, Tone Sloki, Celovec, 4.—, Fran Šenk, Št. Jakob v Rožu, 5.—, Marija Wiegeler, Perava, 1.—, Štefan Bayer, Št. Jakob v Rožu, 3.50, Franjo Celnar, Celovec, 1.—, Valentin Brugger, Moste, 1.—, Zalka Fugger, Chicago, 15.75, Kramer Lorenec, Holbiče, 1.—, Pisjak Lambert, Radiše, 2.—, neimenovan iz Št. Jurja na Zili 1.—, Franjo Celnar, Celovec, 3 S. Vsem darovalcem najprisrčnejša hvala. Ugotoviti pa moramo, da imamo čast izkazovati vsako četrtletje vedno iste darovalce.

Za 5 S na mesec dobavlja
posnemalnik
Jos. PELZ, Wien XV., Mariahilferstr. 164
Ceniki zastoj Zastopniki se iščejo

Sadna drevesca za jesensko sajenje prodaja od začetka oktobra po brezkonkurenčnih cenah. jablane 1.80 S, hruške 2.40 S, orehe in češnje 2 S komad. **Ing. agr. Marko Polzer, Spodnje Vinare, p. St. Veit im Jauntale.**